

10 Απριλίου, 1992

[ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ/στής]

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ,

Αιτήτρια,

v.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ, ΜΕΣΩ
ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 722/91).

Επίταξη — Επίταξη γεώτρησης μαζί με μέρος της ακίνητης
ιδιοκτησίας στην οποία βρίσκεται η γεώτρηση — Η ιδιοκτήτρια
έχει έννομο συμφέρον προσβολής του Διατάγματος εφόσον
5 επιτάσσεται ακίνητη ιδιοκτησία της, ανεξάρτητα από τη
διαφύλαξη των δικαιωμάτων της Πολιτείας στα υπόγεια νερά.

Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Λόγοι
ακυρώσεως — Κατάχρηση εξουσίας — Παράβαση σκοπού του
γράμματος και πνεύματος του Νόμου — Εξυπηρέτηση τόσο του
10 σκοπού του Νόμου όσο και του άνομου σκοπού — Το Δικαστήριο
εξετάζει κατά πόσο υπερέχει ο άνομος σκοπός και η πράξη
ακυρώνεται για κατάχρηση εξουσίας.

Η παρούσα προσφυγή στράφηκε κατά της νομιμότητας του
15 Διατάγματος Επίταξης τμήματος ακινήτου της αιτήτριας μαζί με
τη γεώτρηση που είχε η αιτήτρια ανορρύξει στο πιο πάνω τεμάχιο.
Σκοπός του Διατάγματος ήταν η παροχή πόσιμου νερού στους
κατοίκους του χωριού Κοιλίνα και άλλων χωριών της περιοχής
που λόγω ανομβρίας είχαν έλλειψη νερού.

20 Από τους δικηγόρους των καθ' ων η αίτηση και του
ενδιαφερόμενου μέρους προβλήθηκε ο ισχυρισμός ότι τα υπόγεια
νερά ανήκουν στη Δημοκρατία και εφόσον η άδεια ανόρυξης
φρέατος που είχε πάρει η αιτήτρια είχε ανακληθεί, κανένα έννομο
25 συμφέρον της δεν είχε προσβληθεί με το επίδικο Διάταγμα.

Το Ανώτατο Δικαστήριο απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

- (1) Η επίταξη είναι προσβολή δικαιώματος ιδιοκτησίας. Είναι προσωρινή στέρηση της κατοχής, χρήσης και κάρπωσης της ιδιοκτησίας. 5

Το δεύτερο μέρος της πρώτης παραγράφου του Άρθρου 23 του Συντάγματος προνοεί: 10

"Το δικαίωμα της Δημοκρατίας επί των υπογείων υδάτων, ορυχείων και μεταλλείων και αρχαιοτήτων διαφυλάσσεται."

Το επίδικο Διάταγμα, με σαφήνεια, επιτάσσει ακίνητη ιδιοκτησία της αιτήτριας, ανεξάρτητα από τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων της Πολιτείας στα υπόγεια νερά. 15

Η αιτήτρια έχει προσωπικό, ενεστώ, έννομο συμφέρο, που προσβλήθηκε ευθέως από το Διάταγμα Επίταξης. 20

- (2) Η αιτήτρια ισχυρίζεται ότι η Διοίκηση ενήργησε με υπέρβαση και κατάχρηση εξουσίας, για ικανοποίηση ιδιωτικών συμφερόντων, κάτω από πολιτικές και/ή κομματικές παρεμβάσεις, και ότι δεν άσκησε διακριτική εξουσία, αλλά δέσμα. 25

Υπέρβαση και κατάχρηση εξουσίας είναι λόγος ακυρότητας της διοικητικής πράξης. Οι λόγοι αυτοί εξετάζονται από το Δικαστήριο, όχι αφηρημένα και ακαδημαϊκά, αλλά με βάση τα συγκεκριμένα γεγονότα στην κάθε υπόθεση. 30

Η κατάχρηση εξουσίας είναι δημιούργημα της Γαλλικής Νομολογίας, στην οποία ονομάζεται "Detournement de Pouvoir" ("Διαστροφή ή Εκτροπή της Εξουσίας"). Κατάχρηση εξουσίας υπάρχει όταν η Διοίκηση, στην άσκηση δημόσιας διακριτικής εξουσίας, παραβαίνει το σκοπό του γράμματος και πνεύματος του Νόμου. Η κρινόμενη διοικητική πράξη πρέπει να είναι κατά τα άλλα νόμιμη, αλλά να έχει εκδοθεί για καταχρηστικό λόγο και σκοπό, σκοπό κατάδηλα διαφορετικό από εκείνο που ο νομοθέτης θέλησε, έξω δηλαδή από τα τελεολογικά όρια του Νόμου. 35 40

Στην περίπτωση που επιτυγχάνεται το αποτέλεσμα που θέλει ο Νόμος, αλλά και άλλος σκοπός με την ίδια πράξη, εξετάζεται από το Δικαστήριο ποιο αποτέλεσμα ή σκοπός 45

5 υπερέχει σε σπουδαιότητα στη συγκεκριμένη πράξη. Αν υπερέχει ο πραγματοποιούμενος άνομος σκοπός, η πράξη ακυρώνεται για κατάχρηση εξουσίας. Σκοπός που έχει σχέση με την εξυπηρέτηση δημοσίου συμφέροντος, είναι όμως άλλος από εκείνο που καθορίζουν οι νομοθετικές διατάξεις που επιτρέπουν την έκδοση της πράξης, στοιχειοθετεί κατάχρηση εξουσίας.

10 Δεν υπάρχει ίχνος μαρτυρίας ενώπιον του Δικαστηρίου, ή, έστω, ένδειξη ότι το Διάταγμα εκδόθηκε για οποιοδήποτε καταχρηστικό λόγο ή σκοπό. Οι παραστάσεις της κοινότητας Κοιλίνιας για την υδροδότηση δεν μπορούν να στηρίξουν τον ισχυρισμό της αιτήτριας. Είναι δικαίωμα και καθήκον της Αρχής της κοινότητας να ενδιαφέρεται και να προβαίνει σε παραστάσεις προς όλες τις αρμόδιες αρχές για το δημόσιο συμφέρον της κοινότητας. Η παροχή πόσιμο νερού είναι ένα από τα πρώτιστα καθήκοντα και ευθύνες της.

20 Η Διοίκηση άσκησε την εξουσία της σύμφωνα με το Νόμο, για καθορισμένο σκοπό δημόσιας ωφέλειας.

25 Ο ισχυρισμός ότι το νερό θα χρησιμοποιηθεί για άλλο σκοπό είναι αστήρικτος και αβάσιμος. Το Άρθρο 7 του Νόμου προνοεί ότι η επιταχθείσα ιδιοκτησία δύναται να χρησιμοποιηθεί μόνο για το σκοπό για τον οποίο επιτάχθηκε.

30 Το Διάταγμα είναι με σαφήνεια αιτιολογημένο.

35 Οι ισχυρισμοί της αιτήτριας ότι το Διάταγμα εκδόθηκε χωρίς δέουσα έρευνα, που οδήγησε σε πλάνη περί τα πράγματα, δεν υποστηρίζονται από τα γεγονότα της υπόθεσης και από τα ενώπιον του Δικαστηρίου στοιχεία. Ο σκοπός της επίταξης είναι σαφής. Η Διοίκηση ενήργησε σύμφωνα με το Νόμο, μέσα στα όρια της διακριτικής ευχέρειάς της, χωρίς υπέρβαση, ή κατάχρηση εξουσίας.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

40 Αναφερόμενες υποθέσεις:

Θέα Υγεία Λίμιτεδ ν. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 4367

<i>Anastassi and Others v. Georghi II C.L.R.</i>	64	
<i>Hassan v. Gerasimo, Abbot of Kykko III C.L.R.</i>	105	
<i>Pelendrides v. Her Britannic Majesty's Secretary of States for Air</i>	24	5
<i>C.L.R.</i>	73	
<i>District Officer Nicosia v. Ioannides</i>	3 R.S.C.C.	107
<i>Papapetrou v. Republic</i>	2 R.S.C.C.	61
<i>Koukoullis and Others v. Republic</i>	3 R.S.C.C.	134
<i>Nissis v. Republic (No. 2) (1967)</i>	3 C.L.R.	671
<i>Kyriakides v. Republic (1976)</i>	3 C.L.R.	364
<i>Αρμονία Εστέιτς Λτδ και Άλλη ν. Δημοκρατίας (1989)</i>	3(Γ)	
<i>A.A.Δ.</i>	1127.	
Προσφυγή.		20
Προσφυγή για την ακύρωση του Διατάγματος Επίταξης που δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας Αρ. 2618 ημερ. 12 Ιουλίου, 1991.		25
<i>M. Χριστοφίδης, για την αιτήτρια.</i>		
<i>P. Παπαέτη (Δ/νις), Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους καθ' ων η αίτηση.</i>		30
<i>A.Σ. Αγγελίδης, για το ενδιαφερόμενο μέρος.</i>		
<i>Cur. adv. vult.</i>		35
Ο Δικαστής κ. Στυλιανίδης ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση.		
ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ.: Η αιτήτρια με την προσφυγή αυτή ζητά την ακύρωση του Διατάγματος Επίταξης, που δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, Αρ. 2618, ημερομηνίας 12 Ιουλίου, 1991, Παράρτημα Τρίτο, Μέρος II, Αριθμός Γνωστοποίησης 1242, σελ. 1024.		40

Οι λόγοι ακυρότητας που προβλήθηκαν είναι:-

5 1. Το Διάταγμα είναι αντίθετο με τις πρόνοιες του Νόμου και δεν τηρήθηκε η νόμιμη διαδικασία για έκδοσή του.

2. Έλλειψη δέουσας έρευνας και πλάνη περί τα πράγματα.

10 3. Κατάχρηση εξουσίας.

4. Η Διοίκηση δεν άσκησε διακριτική εξουσία, αλλά ενήργησε δέσμια ιδιωτικών και κομματικών συμφερόντων.

15 5. Κακή και πλημμελής άσκηση διακριτικής εξουσίας.

6 Έλλειψη νόμιμης αιτιολογίας.

20 Οι δικηγόροι των καθ' ων η αίτηση και της Κοινοτικής Αρχής του χωριού Κουλίγια, η οποία παρενέβη στη διαδικασία με την άδεια του Δικαστηρίου ως ενδιαφερόμενο μέρος, πρόβαλαν ότι η προσφυγή είναι απαράδεκτη, γιατί η αιτήτρια δεν έχει έννομο συμφέρο, στο νόημα της παραγράφου 2 του Άρθρου 146 του
25 Συντάγματος.

Τα γεγονότα, όπως φανερώνονται από τα ενώπιον του Δικαστηρίου στοιχεία, περιλαμβανομένων και των διοικητικών φακέλων, είναι:-

30 Η αιτήτρια είναι ιδιοκτήτρια, δυνάμει Τίτλου Αρ. 8709, ημερομηνίας 27 Απριλίου, 1987, του τεμαχίου 1067/1/2, Φύλλο/Σχέδιο XLVI/10, του χωριού Στατός - Άγιος Φώτιος, με δικαίωμα διαβάσεως διά των τεμαχίων 1201,
35 1200 και 1199, δηλαδή κατά μήκος της δυτικής πλευράς του τεμαχίου 1201, της βόρειας πλευράς του τεμαχίου 1200 και διά μέσου του τεμαχίου 1199, Φύλλο/Σχέδιο 46/10.

40 Περί το τέλος Οκτωβρίου, 1988, η αιτήτρια ανόρυξε λάκκο βάθους 250 ποδιών, για να τον χρησιμοποιήσει ως απορροφητικό λάκκο για την υπό ανέγερση, με βάση άδεια οικοδομής, οικία της στο πιο πάνω τεμάχιο. Στο λάκκο

αυτό βρήκε μικρή ποσότητα νερού, την οποία ήθελε να χρησιμοποιήσει για την άρδευση του κήπου της οικίας της.

Αίτηση του συζύγου της για ανόρυξη γεώτρησης στο παρακείμενο τεμάχιο του, Αρ. 1200, του ιδίου σχεδίου χωρομετρίας, απορρίφθηκε. Κλήθηκε να υποβάλει αίτηση για καλυπτική άδεια λάκκου, για το λάκκο που ανορύχτηκε στο τεμάχιο 1067/1/2, όπως πιο πάνω αναφέρεται. 5

Στις 15 Φεβρουαρίου, 1989, η αιτήτρια υπέβαλε την αίτηση με Αρ. Φακέλου W.24/89. 10

Στις 5 Ιουλίου, 1989, εκδόθηκε η Άδεια Αρ. 2899, για ανόρυξη/κατασκευή φρέατος, με τους ακόλουθους πρόσθετους όρους:- 15

"9. Το νερό του λάκκου θα χρησιμοποιείται για την άρδευση του κήπου της οικίας που κτίζεται στο ίδιο τεμάχιο. 20

10. Να τοποθετηθεί πάνω στο λάκκο μετρητής νερού.

11. Η ποσότητα νερού που θα αντλείται δεν θα ξεπερνά τα 2 κ.μ. την ημέρα. 25

12. Να εφαρμοστεί βελτιωμένο σύστημα άρδευσης."

Την 1η Αυγούστου, 1989, ο Έπαρχος Πάφου ανακάλεσε και/ή ακύρωσε την άδεια αυτή. Γραπτή γνωστοποίηση ανάκλησης δόθηκε στο σύζυγο της αιτήτριας την ίδια ημέρα. 30

Η αιτήτρια από 5 Ιουλίου, 1989, μέχρι 10 Αυγούστου, 1989, διεύρυνε και εκβάθυνε το λάκκο στα 625 πόδια και τον θωράκισε μέχρι τα 575 πόδια. 35

Παρουσιάστηκε μείωση της απόδοσης της πηγής του χωριού Κοιλίνια, την οποία η κοινότητα απέδωσε στην ανόρυξη της γεώτρησης της αιτήτριας. Η Κοινοτική Αρχή προέβη σε παραστάσεις. 40

Ο Έπαρχος Πάφου καταχώρισε εναντίον της αιτήτριας

την Ποινική Υπόθεση Επαρχιακού Δικαστηρίου Πάφου Αρ. 7/90, για ανόρουξη γεώτρησης χωρίς άδεια μεταξύ της 1ης Αυγούστου, 1989, και 10ης Αυγούστου, 1989. Τελικά η υπόθεση αυτή αποσύρθηκε.

5

Στις 18 Οκτωβρίου, 1990, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, ύστερα από επιτόπια έρευνα και μελέτη, πληροφόρησε όλες τις άλλες αρμόδιες αρχές ότι η μείωση της πηγής της κοινότητας Κοιλίνιας οφειλόταν στη 10 συνεχιζόμενη από χρόνια ανομβρία και όχι στη γεώτρηση της αιτήτριας - (βλ. μπλε 48 στο φάκελο της Διοίκησης - Αρ. W.24/89).

15 Η λειψυδρία μάστιζε την κοινότητα, η οποία επανειλημμένα ζητούσε από τον Έπαρχο, τον Υπουργό Εσωτερικών και άλλους λύση του προβλήματος.

20 Η Διοίκηση προσανατολίστηκε, ύστερα από έρευνες, στην απαλλοτρίωση και επίταξη της γεώτρησης. Όλες οι Αρμόδιες Αρχές - το Κτηματολόγιο, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, το Κυβερνητικό Χημείο, η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου και το Γραφείο του Επάρχου Πάφου - έκαμαν τις αναγκαίες μελέτες για τους σκοπούς της απαλλοτρίωσης και επίταξης, για την υδατοπρομήθεια 25 της κοινότητας Κοιλίνιας και άλλων χωριών - (Στατός - Άγιος Φώτιος).

30 Στις 17 Μαΐου, 1991, η αιτήτρια, μέσω του δικηγόρου της, έστειλε μακρά διαμαρτυρία στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος την παρέπεμψε για εξέταση στο Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, το Υπουργείο Εσωτερικών και τον Έπαρχο Πάφου.

35 Τελικά, για σκοπούς παροχής πόσιμου νερού στους κατοίκους της κοινότητας Κοιλίνιας και άλλων χωριών της περιοχής, εκδόθηκε το προσβαλλόμενο Διάταγμα, που έχει:-

40 "Επειδή η ακίνητη ιδιοκτησία που περιγράφεται στον Πίνακα που παρατίθεται πιο κάτω (που θα αναφέρεται στο εξής ως 'η ιδιοκτησία') είναι αναγκαία για τους πιο κάτω σκοπούς δημόσιας ωφέλειας, δηλ. για την

προμήθεια, συντήρηση και ανάπτυξη των προμηθειών, οι οποίες είναι αναγκαίες για τη ζωή ή προάγουν την ευημερία του κοινού, τη συντήρηση και διανομή νερού και την καλύτερη χρησιμοποίηση και ανάπτυξη περιουσίας για τη δημόσια ωφέλεια ή για οποιοδήποτε από τους σκοπούς αυτούς και η επίταξή της επιβάλλεται για τους πιο κάτω λόγους, δηλ. για την παροχή πόσιμου νερού στους κατοίκους του χωριού Κοιλίνια και άλλων χωριών της περιοχής.

5

10

Για τους λόγους αυτούς, ο Υπουργός Εσωτερικών κατόπιν συνεννόησης μετά του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, ασκώντας τις εξουσίες που χορηγούνται στο Υπουργικό Συμβούλιο από το άρθρο 4 του περί Επιτάξεως Ιδιοκτησίας Νόμου, και που η άσκησή τους ανατέθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο σ' αυτόν, με το παρόν κηρύσσει την ιδιοκτησία ως αναγκαία για τους πιο πάνω σκοπούς και διατάσσει την επίταξή της από τη Δημοκρατία για τους σκοπούς που αναφέρονται πιο πάνω για περίοδο ενός χρόνου από την ημερομηνία της δημοσίευσης του διατάγματος αυτού στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.

15

20

25

ΠΙΝΑΚΑΣ

Η Γεώτρηση που καλύπτεται με την άδεια με αρ. 2899 ημερ. 5/7/89 (Αρ. Φακ. W.24/89) που βρίσκεται στο τεμάχιο με αριθμό 1067/1/2 του Χωρομετρικού Σχεδίου 46/10 του χωριού Στατός - Άγιος Φώτιος καθώς επίσης και οποιοδήποτε δικαίωμα έχει ο ιδιοκτήτης αυτής για τη λειτουργία και συντήρηση της πιο πάνω γεώτρησης ως και για την τοποθέτηση σωληναγωγών.

30

35

Δικαίωμα διάβασης προς το τεμάχιο με αρ. 1067/1/2 διά μέσου των τεμαχίων με αρ. 1199, 1200, 1201 όπως φαίνεται στο Συνημμένο Κυβερνητικό Χωρομετρικό Σχέδιο με αρ. XLVI/10.

40

Περισσότερες λεπτομέρειες μπορούν να ληφθούν από το Γραφείο του Επάρχου Πάφου."

5 Από το επισυνημμένο σχέδιο - (βλ. Φάκελο W.24/89) - είναι καθαρό ότι η επίταξη καλύπτει χώρο γύρω από τη γεώτρηση έκτασης 10.00 X 10.00 μέτρα, χώρο για τοποθέτηση σωλήνων και άλλων αναγκαίων, και επιπρόσθετη γη από τα άλλα τεμάχια, για άσκηση δικαιώματος διαβάσεως από το δημόσιο δρόμο προς και από τη γεώτρηση.

10 Η επίταξη είναι προσβολή δικαιώματος ιδιοκτησίας. Είναι προσωρινή στέρηση της κατοχής, χρήσης και κάρπωσης της ιδιοκτησίας.

15 Οι δικηγόροι των καθ' ων η αίτηση και του ενδιαφερομένου μέρους ισχυρίστηκαν ότι τα υπόγεια νερά ανήκουν στη Δημοκρατία, η άδεια ανόρυξης φρέατος που εκδόθηκε στην αίτηση W.24/89 ανακλήθηκε και, συνεπώς, κανένα έννομο συμφέρο της αιτήτριας δεν προσβλήθηκε με το επίδικο Διάταγμα.

20 Το δεύτερο μέρος της πρώτης παραγράφου του Άρθρου 23 του Συντάγματος προνοεί:-

25 "Το δικαίωμα της Δημοκρατίας επί των υπογείων υδάτων, ορυχείων και μεταλλείων και αρχαιοτήτων διαφυλάσσεται."

30 Στην Υπόθεση Αρ. 571/88 - **Θέα Υγεία Λίμιτεδ ν. Κυπριακής Δημοκρατίας**, (Απόφαση δόθηκε 15 Δεκεμβρίου, 1990) - ειπώθηκε:-

35 "Τα υπόγεια νερά στην Κύπρο ήταν ιδιοκτησία της πολιτείας. Σύμφωνα με το Οθωμανικό Δίκαιο το υπόγειο νερό δεν ήταν ιδιωτική (mulk) περιουσία οποιουδήποτε (Άρθρα 1235 και 1248-1251 του Mejlle). Αυτός ο κανόνας δικαίου ισχύει από την εποχή του Ρωμαϊκού Δικαίου - (**Evangeli Anastassi and Others ν. Yiannako HJ. Georghi** II C.L.R. 64, 68)".

40 Την ίδια αρχή απαντούμε και στο Αγγλικό Κοινοδίκαιο.

Μετά την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην

υπόθεση *Raghib Bey Hafuz Hassan v. Gerasimo, Abbot of Kykko*, III C.L.R. 105, στις 30 Μαΐου, 1896, θεσπίστηκε ο περί Φρεάτων Νόμος του 1896.

Η ιδιοκτησία της πολιτείας στα υπόγεια νερά διατηρήθηκε με τον περί Κυβερνητικών Υδατικών Έργων Νόμο του 1928 - (The Government Water Works Law 1928), (τώρα Κεφ. 341) - (βλ. *Vassos Panayi Pelen-drides v. Her Britannic Majesty's Secretary of States for Air*, 24 C.L.R. 73).

Το 1945, ενόψει της θέσπισης του περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησις) Νόμου 1946, (τώρα Κεφ. 224), κρίθηκε αναγκαία η αναθεώρηση της περι Φρεάτων Νομοθεσίας.

Ο Νόμος, που θεσπίστηκε το 1946, κατάργησε και αντικατέστησε τον περί Φρεάτων Νόμο του 1896. Τέθηκε σε ισχύ την 1η Σεπτεμβρίου, 1946.

Το Σύνταγμα της Δημοκρατίας διαφύλαξε με την παράγραφο 1 του Άρθρου 23 το δικαίωμα της Δημοκρατίας στα υπόγεια νερά. Στην υπόθεση *District Officer Nicosia v. Georghios Ioannides*, 3 R.S.C.C. 107, στη σελ. 110 το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο είπε:-

"Article 23 provides specifically for underground water by the second part of paragraph 1 which reads as follows:-

'The right of the Republic to underground water .... is reserved'.

Whatever is covered by such second part of paragraph 1 is not included in the right to property safeguarded under the first part of the said paragraph. It is useful for the interpretation of the provision quoted above to observe that the meaning of the word 'reserved' has to be governed by the original Greek and Turkish texts. The words 'διαφυλάσσεται' and 'mahfuzdur', used therein, indicate that 'reserved' is to be interpreted in the

sense of 'preserved'.

5   It follows, therefore, that whatever right was vested in the Republic in relation to underground water by means of the provisions of section 3 of CAP 341 has been preserved and such section 3 is not contrary to Article 23 of the Constitution' ".

10   Το επίδικο Διάταγμα, με σαφήνεια, επιτάσσει ακίνητη ιδιοκτησία της αιτήτριας, ανεξάρτητα από τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων της Πολιτείας στα υπόγεια νερά.

15   Δεν θεωρώ, ούτε αναγκαίο, ούτε σκόπιμο, στην παρούσα διαδικασία, να εξετάσω την πράξη του Επάρχου Πάφου της 1ης Αυγούστου, 1989, και τα αποτελέσματά της, ούτε τους όρους της άδειας και την έκταση του δικαιώματος που η άδεια δημιούργησε για την αιτήτρια.

20   Η αιτήτρια έχει προσωπικό, ενεστώς, έννομο συμφέρο, που προσβλήθηκε ευθέως από το Διάταγμα Επίταξης.

25   Το δικαίωμα ιδιοκτησίας προστατεύεται από το Άρθρο 23 του Συντάγματος, αλλά, ούτε απόλυτο, ούτε απεριόριστο είναι.

30   Η επίταξη ιδιοκτησίας ρυθμίζεται από την παράγραφο 8 του Άρθρου 23 του Συντάγματος και τους περί Επιτάξεως Ιδιοκτησίας Νόμους του 1962 έως 1991, (Νόμοι Αρ. 21/62, 50/66, 61/75, 43/86 και 108/91), (ο "Νόμος").

35   Η παράγραφος 8 του Άρθρου 23 του Συντάγματος προνοεί ότι κινητή ή ακίνητη ιδιοκτησία δύναται να επιταχθεί μόνον:-

40   "(α) προς εξυπηρέτησιν σκοπού δημοσίας ωφελείας ειδικώς καθορισθησομένου διά γενικού νόμου περί επιτάξεων, όστις θέλει θεσπισθή εντός έτους από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος.

(β) του τοιούτου σκοπού εξειδικευομένου δι' ητιολογημένης αποφάσεως της επιβαλλούσης την

επίταξιν αρχής εκδιδομένης κατά τας διατάξεις του νόμου τούτου και περιλαμβανούσης σαφώς τους λόγους της τοιαύτης επιτάξεως.

(γ) διά περίοδον μη υπερβαίνουσαν την τριετίαν ..."

5

Το ουσιώδες μέρος του 'Αρθρου 4(1) του Νόμου έχει:-

"4(1) Οσάκις καθίσταται αναγκαία η επίταξις ιδιοκτησίας διά σκοπόν δημοσίας ωφελείας, η επιτάσσουσα αρχή δύναται, τηρουμένων των διατάξεων του Συντάγματος και του παρόντος Νόμου, διά διατάγματος (εν τω παρόντι Νόμω αναφερομένου ως 'διάταγμα επιτάξεως') δημοσιευομένου εν τη επισήμω εφημερίδι της Δημοκρατίας, να κηρύξει ότι η τοιαύτη ιδιοκτησία κατέστη ούτω αναγκαία, και να διατάξη την επίταξιν αυτής, καθορίζουσα σαφώς τον σκοπόν δι' ον αυτή κατέστη ούτω αναγκαία, τους λόγους της τοιαύτης επιτάξεως, και την ημερομηνίαν αφ' ης άρχεται η επίταξις:"

10

15

20

Οι σκοποί δημοσίας ωφέλειας καθορίζονται στο 'Αρθρο 3 του Νόμου.

Η αιτήτρια δεν ανέφερε καμιά παράβαση νόμου, ούτε επιχειρηματολόγησε για υποστήριξη των δύο πρώτων λόγων ακυρότητας που πρόβαλε.

25

Από τα ενώπιον του Δικαστηρίου στοιχεία, είναι καθαρό ότι στην έκδοση του Διατάγματος Επίταξης ακολουθήθηκε η διαδικασία που προβλέπει ο Νόμος.

30

Η αιτήτρια ισχυρίστηκε ότι η Διοίκηση ενήργησε με πλάνη περί τα πράγματα, επειδή δεν έκανε τη δέουσα έρευνα. Η πλάνη περί τα πράγματα συνίσταται, όπως ισχυρίζεται η αιτήτρια, στο ότι η Διοίκηση ενήργησε με την πίση ότι η αιτία μείωσης του νερού της πηγής της κοινότητας Κοιλίνιας ήταν η επιταχθείσα γεώτρηση και, δεύτερο, στο ότι το νερό της γεώτρησης είναι πόσιμο.

35

40

Το Τμήμα Γεωλογικής Επισκοπήσεως και το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, από το 1990, αποφάσισαν και

κοινοποίησαν τούτο γραπτά στις άλλες αρχές, ότι η μείωση της πηγής της κοινότητας οφειλόταν στη συνεχιζόμενη ανομβρία και όχι στη γεώτρηση - (βλ. μπλε 48 στο Φάκελο της Διοίκησης - W.24/89).

5

Το νερό της γεώτρησης που επιτάχθηκε είναι χημικά και βακτηριολογικά κατάλληλο για πόση, όπως κατέδειξε σχετική ανάλυση του Κυβερνητικού Χημείου, που έγινε τον Μάιο του 1991 - (βλ. Παράρτημα Β στην ένσταση).

10

Ο σκοπός και οι λόγοι της επίταξης καθορίζονται με σαφήνεια στο προσβαλλόμενο Διάταγμα.

Η αιτήτρια ισχυρίζεται ότι η Διοίκηση ενήργησε με υπέρβαση και κατάχρηση εξουσίας, για ικανοποίηση ιδιωτικών συμφερόντων, κάτω από πολιτικές και/ή κομματικές παρεμβάσεις, και ότι δεν άσκησε διακριτική εξουσία, αλλά δέσμια.

15

Υπέρβαση και κατάχρηση εξουσίας είναι λόγος ακυρότητας της διοικητικής πράξης. Οι λόγοι αυτοί εξετάζονται από το Δικαστήριο, όχι αφηρημένα και ακαδημαϊκά, αλλά με βάση τα συγκεκριμένα γεγονότα στην κάθε υπόθεση - (*Theodoros G. Papapetrou and The Republic (Public Service Commission)*, 2 R.S.C.C. 61, 64).

20

25

Η κατάχρηση εξουσίας είναι δημιούργημα της Γαλλικής Νομολογίας, στην οποία ονομάζεται "Detournement de Pouvoir" ("Διαστρόφη ή Εκτροπή της Εξουσίας"). Κατάχρηση εξουσίας υπάρχει όταν η Διοίκηση, στην άσκηση δημόσιας διακριτικής εξουσίας, παραβαίνει το σκοπό του γράμματος και πνεύματος του Νόμου. Η κρινόμενη διοικητική πράξη πρέπει να είναι κατά τα άλλα νόμιμη, αλλά να έχει εκδοθεί για καταχρηστικό λόγο και σκοπό, σκοπό κατάδηλα διαφορετικό από εκείνο που ο νομοθέτης θέλησε, έξω δηλαδή από τα τελεολογικά όρια του Νόμου.

30

35

Στην περίπτωση που επιτυγχάνεται το αποτέλεσμα που θέλει ο Νόμος, αλλά και άλλος σκοπός με την ίδια πράξη, εξετάζεται από το Δικαστήριο ποιο αποτέλεσμα ή σκοπός

40

υπερέχει σε σπουδαιότητα στη συγκεκριμένη πράξη. Αν υπερέχει ο πραγματοποιούμενος άνομος σκοπός, η πράξη ακυρώνεται για κατάχρηση εξουσίας. Σκοπός που έχει σχέση με την εξυπηρέτηση δημοσίου συμφέροντος, είναι όμως άλλος από εκείνο που καθορίζουν οι νομοθετικές διατάξεις που επιτρέπουν την έκδοση της πράξης, στοιχειοθετεί κατάχρηση εξουσίας. (*Themis Koukoullis and 3 Others v. The Republic (Public Service Commission)*, 3 R.S.C.C. 134, σελ. 136· *Christodoulos Nissis (No. 2) v. Republic (Public Service Commission)* (1967) 3 C.L.R. 671, σελ. 675· *Renos Kyriakides v. Republic (Ministry of Education and/or Director of Higher and Secondary Education)* (1976) 3 C.L.R. 364, σελ. 376, 379· *Armonia Estates Ltd. και Άλλοι ν. Κυπριακής Δημοκρατίας*, Υπόθεση Αρ. 112/86 (Απόφαση δόθηκε στις 19 Μαΐου, 1989).)

Δεν υπάρχει ίχνος μαρτυρίας ενώπιον του Δικαστηρίου, ή, έστω, ένδειξη ότι το Διάταγμα εκδόθηκε για οποιοδήποτε καταχρηστικό λόγο ή σκοπό. Οι παραστάσεις της κοινότητας Κοιλίνιας για την υδροδότηση δεν μπορούν να στηρίξουν τον ισχυρισμό της αιτήτριας. Είναι δικαίωμα και καθήκον της Αρχής της κοινότητας να ενδιαφέρεται και να προβαίνει σε παραστάσεις προς όλες τις αρμόδιες αρχές για το δημόσιο συμφέρον της κοινότητας. Η παροχή πόσιμου νερού είναι ένα από τα πρώτιστα καθήκοντα και ευθύνες της.

Η Διοίκηση άσκησε την εξουσία της σύμφωνα με το Νόμο, για καθορισμένο σκοπό δημόσιας ωφέλειας.

Ο ισχυρισμός ότι το νερό θα χρησιμοποιηθεί για άλλο σκοπό είναι αστήρικτος και αβάσιμος. Το Άρθρο 7 του Νόμου προνοεί ότι η επιταχθείσα ιδιοκτησία δύναται να χρησιμοποιηθεί μόνο για το σκοπό για τον οποίο επιτάχθηκε.

Το Διάταγμα είναι με σαφήνεια αιτιολογημένο.

Οι ισχυρισμοί της αιτήτριας ότι το Διάταγμα εκδόθηκε χωρίς δέουσα έρευνα, που οδήγησε σε πλάνη περί τα πράγματα, δεν υποστηρίζονται από τα γεγονότα της υπόθεσης και από τα ενώπιον του Δικαστηρίου στοιχεία.

4 Α.Α.Δ. Αριστείδου ν. Δημοκρατίας κ.α. Στυλιανίδης, Δ.

Ο σκοπός της επίταξης είναι σαφής. Η Διοίκηση ενήργησε σύμφωνα με το Νόμο, μέσα στα όρια της διακριτικής ευχέρειάς της, χωρίς υπέρβαση, ή κατάχρηση εξουσίας.

5 Για τους πιο πάνω λόγους, η προσφυγή αποτυγχάνει και το προσβαλλόμενο Διάταγμα επικυρώνεται.

Καμιά διαταγή για έξοδα.

10 *Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.*